

Sygnatura akt VI Ka 990/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **14 grudnia 2018** r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach, Wydział VI Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący SSO Piotr Mika (spr.)

Sędziowie SSO Kazimierz Cieślukowski

SSO Marcin Schoenborn

Protokolant Monika Dąbek

przy udziale K. O. Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego przy Krajowej Radzie Komorniczej

po rozpoznaniu w dniu 14 grudnia 2018 r.

sprawy **A. K.** – Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w R.

obwinionej art. 71 pkt 2 ustawy z dn. 29.08.1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (Dz. U. z 2016 r., poz. 1138 ze zm.), art. 71 pkt 2 i 6 ustawy z dn. 29.08.1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (Dz. U. z 2016 r., poz. 1138 ze zm.)

na skutek odwołania wniesionego przez obwinioną

od orzeczenia Komisji Dyscyplinarnej przy Krajowej Radzie Komorniczej w W.

z dnia 7 grudnia 2017 r. sygnatura akt D 58/17

na mocy art. 437 kpk, art. 438 kpk, 632 pkt 2 kpk

1. zmienia zaskarżone orzeczenie w ten sposób, że w miejsce rozstrzygnięć z punktu 2 i 3 uniewinnia obwinioną A. K. od czynu opisanego w punkcie 2;
2. kosztami postępowania dyscyplinarnego w sprawie obciąża Krajową Radę Komorniczą.

Sygn. akt VI Ka 990/18

UZASADNIENIE

W toku postępowania dyscyplinarnego A. K. – Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Rudzie Śląskiej stanęła m.in. pod zarzutem, że w okresie 2016 roku podejmując jako komornik z wyboru na podstawie art. 8 pkt. 5 i 6 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji czynności poza rewirem komornika w sprawach o egzekucje świadczeń niepieniężnych polegających na opróżnieniu lokalu we wskazanych 53 sprawach egzekucyjnych, w których prawie wszystkie wnioski o wszczęcie egzekucji pochodziły od jednego pełnomocnika – spółki (...) Sp. z o.o., za którą działał Prezes Zarządu, wszczynając postępowanie egzekucyjne, pomimo uprzedniego braku uiszczenia przez wierzyciela opłaty stałej od wniosku, czym wielokrotnie i rażąco naruszyła przepis art. 49a ust. 1 powołanej wyżej ustawy, tj. popełnienia przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 71 pkt 2 tej ustawy.

Po rozpoznaniu sprawy dotyczącej m.in. opisanego wyżej zarzutu w postępowaniu o sygnaturze D 58/17 Komisja Dyscyplinarna przy Krajowej Radzie Komorniczej orzeczeniem z dnia 7 grudnia 2017 roku, uniewinniając obwinioną od innych zarzutów, w jego punkcie 2. wskazała, że:

„Uznaje obwinioną A. C. Komornika Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Rudzie Śląskiej winnej tego, że w okresie 2016 roku podejmując jako komornik z wyboru na podstawie art. 8 pkt. 5 i 6 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji czynności poza rewirem komornika w sprawach o egzekucje świadczeń niepieniężnych polegających na opróżnieniu, w następujących sprawach egzekucyjnych (tu nastąpiło wyliczenie sygnatur tych spraw) i za to na podstawie art. 72 ust. 1 pkt 2 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji wymierza karę nagany”.

W punkcie 3. orzeczenia obwinioną obciążono kosztami postępowania dyscyplinarnego w wysokości 3 000 złotych.

Orzeczenie w części dotyczącej punktu 2 i 3 zaskarżyła jedynie obwiniona, która zarzuciła:

1. obrazę prawa materialnego, tj.:

a) art. 130 § 3 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. poprzez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że do wezwania o uzupełnienie braków formalnych wniosku o wszczęcie postępowania o egzekucje świadczeń niepieniężnych nie stosuje się przepisu art. 130 § 2 k.p.c.;

b) art. 71 pkt 2 u.k.s.e. poprzez błędną wykładnię i przyjęcie, iż zawiadomienie o wszczęciu postępowania egzekucyjnego świadczeń niepieniężnych przed uiszczeniem zaliczki przez wierzyciela, która to zalicza została uiszczona po kilku dniach od zawiadomienia o wszczęciu postępowania, stanowi rażące naruszenie prawa;

2. obrazę przepisów postępowania, mającą wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 660 k.p.k. w zw. z art. 78b u.k.s.e. poprzez obciążenie obwinionej kosztami postępowania dyscyplinarnego w całości pomimo uniewinnienia obwinionej od dwóch zarzutów w całości oraz od zarzutu 1 w całości.

Obwiniona wniosła o zmianę zaskarżonego orzeczenia przez uniewinnienie jej od zarzutu opisanego w punkcie 2. orzeczenia Komisji Dyscyplinarnej z dnia 7 grudnia 2017 roku, ewentualnie o zmianę orzeczenia w zakresie punktu 3. poprzez obniżenie kosztów postępowania dyscyplinarnego do kwoty 1 000 złotych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie obwinionej okazało się zasadne, przy czym zmiana zaskarżonego orzeczenia polegająca na uniewinnieniu obwinionej od przypisanego deliktu dyscyplinarnego nastąpiła w pierwszej kolejności z tego powodu, że opis czynu zawarty w punkcie 2. orzeczenia Komisji Dyscyplinarnej nie zawiera treści wskazującej na jakąkolwiek obrazę przepisów prawa przez obwinioną. Tym samym zakwalifikowanie tak opisanego zachowania obwinionej jako deliktu dyscyplinarnego z art. 71 pkt 2 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji, który wymaga, aby zachowanie komornika stanowiło obrazę przepisów prawa nie miało wymaganych podstaw.

Mając pełną świadomość faktu, że opisu czynu z punktu 2. zaskarżonego orzeczenia jest efektem niedbałej redakcji orzeczenia, i jak można wnosić co najmniej nieuważnego jego ogłoszenia, stwierdzić należy, że wskazany błąd nie kwalifikuje się do jego zmiany w drodze sprostowania oczywistej omyłki pisarskiej, jak również z uwagi na zaskarżenie orzeczenia wyłącznie na korzyść obwinionej nie może zostać konwalidowany przez sąd odwoławczy. Unormowanie przewidziane w art. 105 k.p.k. zezwala na sprostowanie orzeczenia tylko w zakresie oczywistej omyłki pisarskiej i rachunkowej, niedopuszczalne natomiast jest sprostowanie w tym trybie błędnych rozstrzygnięć sądu co do winy i kary (vide: wyroki Sądu Najwyższego z dnia 3 czerwca 2015 r. III KK 79/15, z dnia 18 marca 2010 r., OSNPr i Pr 2010, nr 7-8, poz. 1 i postanowienia SN z dnia 16 grudnia 2009 r., IV KK 347/09, OSNPr i Pr 2012, nr 11, poz. 3, z dnia 9 stycznia 2009 r., II KK 251/13, Legalis). Tym samym sprostowanie oczywistej omyłki pisarskiej nie może sprowadzać się do rzeczywistej ingerencji w materialną treść wyroku (np. zmiany lub uzupełnienia orzeczenia), zaś nawet gdyby doszło do sprostowania w tym trybie merytorycznych elementów wyroku, to takie postąpienie jest czynnością *ex ante* nieskuteczną, to jest niemogącą wywołać skutku, jaki wiąże się z daną czynnością.

Brak w opisie czynu ustawowego znamienia deliktu dyscyplinarnego z art. 71 pkt 2 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji w postaci rażącej obrazę prawa, sprawia, że przy wniesieniu odwołania wyłącznie na korzyść sąd odwoławczy

nie mógł uzupełnić opisu czynu o brakujący opis, który byłby równoznaczny z pominiętym znamieniem, gdyż prowadziłoby to do naruszenia przepisu art. 434 § 1 k.p.k. Przepis ten zawiera m.in. bezpośredni zakaz reformationis in peius. Oznacza on, że w braku środka odwoławczego na niekorzyść oskarżonego (odpowiednio obwinionego) jego sytuacja w postępowaniu odwoławczym nie może ulec pogorszeniu w żadnym punkcie. Odnosi się to do odpowiedzialności za zarzucany mu czyn, a zwłaszcza jego kwalifikacji prawnej, ustaleń faktycznych w zakresie sprawstwa, wymiaru kary, środków karnych i innych rozstrzygnięć. Zakaz ten nakłada na sąd odwoławczy obowiązek powstrzymywania się od dokonywania posunięć - w tym również w sferze ustaleń faktycznych - powodujących, a nawet mogących powodować negatywne skutki w sytuacji prawnej oskarżonego. Przy braku apelacji na niekorzyść sąd odwoławczy nie mógł także uchylić zaskarżonego wyroku i przekazać sprawy do ponownego rozpoznania, albowiem uzupełnienie opisu czynu nie byłoby możliwe z uwagi na przepis art. 443 k.p.k., zgodnie z którym w razie przekazania sprawy do ponownego rozpoznania wolno w dalszym postępowaniu wydać orzeczenie surowsze niż uchylone tylko wtedy, gdy orzeczenie to było zaskarżone na niekorzyść oskarżonego albo na korzyść oskarżonego w warunkach określonych w art. 434 § 4 k.p.k. Nie ulega wątpliwości m że przywołany przepis art. 443 k.p.k. należy czytać w powiązaniu z treścią art. 434 § 1 k.p.k., w którym wskazano elementy wyznaczające granice orzekania na niekorzyść oskarżonego.

Konsekwencją zmiany zaskarżonego orzeczenia polegającej na uniewinnieniu obwinionej musiało być obciążenie Krajowej Rady Komorniczej całością kosztów postępowania dyscyplinarnego, gdyż ostatecznie obwiniona została uniewinniona od wszystkich stawianych jej zarzutów, zaś możliwość obciążenia jej tymi kosztami istniała wyłącznie w przypadku skazania. (por. art. 750 ust. 3 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji)

Niezależnie od powyższych wywodów sąd odwoławczy podziela argumenty odwołania obwinionej, iż przyjęta w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia ocena jej zachowania jako rażącej obrazę prawa budzi zasadnicze wątpliwości. W orzecznictwie sądów oraz doktrynie przyjmuje się, że rażące naruszenie prawa ma miejsce wówczas, gdy działanie bądź akt pozostaje w oczywistej i wyraźnej sprzeczności z treścią przepisu prawa i gdy charakter naruszenia powoduje, iż w jego rezultacie powstają skutki niemożliwe do zaakceptowania z punktu widzenia praworządności. W świetle przyjętych przez Komisję Dyscyplinarną w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia ustaleń faktycznych w istocie nie budzi wątpliwości oczywisty charakter naruszenia przepisu art. 49a ust. 1 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji. Nie mniej jak wskazano w samym uzasadnieniu orzeczenia dla ustalenia rażącego charakteru obrazę prawa niezbędne jest również, aby obraza ta powodowała „gospodarcze lub społeczne skutki godzące w komornika jako funkcjonariusza w praworządnym państwie”. Działania komornika, dokonane bez uiszczenia przez wierzyciela stosownej opłaty ograniczone było do podjęcia jedynie formalnej decyzji o wszczęciu postępowania egzekucyjnego. Przed uiszczeniem tej opłaty komornik nie podejmował żadnych działań naruszających prywatność czy też własność dłużnika, które z uwagi na brak opłaty uznać należałoby za bezprawne. Próżno szukać w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia oceny rzeczywistych skutków zachowania obwinionej w zakresie przypisanego jej deliktu dyscyplinarnego, co w istocie uniemożliwia sądowi odwoławczemu podjęcie rzeczowej polemiki z argumentacją Komisji. Sądowi odwoławczemu pozostaje w takiej sytuacji poprzestać na konstatacji, że całościowa ocena skutków zachowania obwinionej związanego z formalnym wszczynaniem postępowań egzekucyjnych przed uiszczeniem przez wierzyciela opłaty, prowadzi do wniosku, że skutki te nie są na tyle doniosłe, aby zachowanie obwinionej uznać za rażącą obrazę prawa.